Printed Pages – 4

K-454

Shastri (Part-III) Examination, 2022

वैकल्पिक 'क' वर्ग

Paper - VI

नव्य-व्याकरणम्

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 100

Minimum Pass Marks : 33

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

(प्रथमो भागः)

Q. 1. हशादिप्रत्याहारे 'ट' ग्रहणापतिः कथं न भवतीति सम्यगालोचयन्तु। **20**

अथवा

'उपदेशे इदन्त्यम्' 'अच' 'अनुनासिक' इति न्यासेन द्वारा अन्योन्याश्रयपरिहारप्रकारम्प्रदर्श्य नागेशदिशा खण्डयन्तु।

Q. 2. पूर्वत्रासिद्धमित्यस्याधिकारत्वे फलं सम्यक् प्रदर्श्य कार्यासिद्धत्वपक्षे दोषमुद्भाव्य तत्रत्यो विशेष उपपादनीयः। **20**

अथवा

'हलोऽनन्तराः संयोगः' इत्यनेन सूत्रेण प्रत्येकस्य द्वयोर्बहुनां वा हलां संयोगसंज्ञेति विविच्य लिखन्तु।

(द्वितीयो भागः)

Q. 3. 'अचः परस्मिन् पूर्वविधौ' इति सूत्र घटके पूर्वविधाविति पदे तन्त्रस्वीकारे फल प्रमाणे प्रदर्शयत। **15**

अथवा

'लोपः शाकल्यस्ये' ति सूत्रेऽशीत्यनुवृतेः प्रयोजनं शेखरोक्तदिशा विविच्य, परे तु इत्यादि रीत्या तत्खण्डयताम्।

Q. 4. 'ई चाक्रवर्मणस्य' त्यस्योभयत्र विभाषात्वे प्राच्यनव्ययोर्मतभेदं प्रदर्शयत। **15**

अथवा

'यथासंख्यमनुदेशः समानम्' इति सूत्रार्थ निरूप्य लक्ष्ये समन्वय पुरस्सरं यथासंख्यत्वं च सपष्टतया परिष्कृत्य क्रमपदार्थो विवेचनीयः।

तृतीयो भागः

Q. 5. अधोलिखिताः सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः – **3×10=30**

(क) नागेशभट्टस्य पितुर्नाम किमासीत् ?

(ख) नागेशभट्टेन कति ग्रन्थाः प्रणीताः ?

(ग) कं प्रणम्य लघुशब्देन्दुशेखर प्रणिनाय नागेशः ?

(घ) कौमुद्यारधिकारी कः ?

(ङ) नृतावसाने नटराजराजः किमर्थ ढक्कां नवपञ्चवार ननाद् ?

(च) प्रातिपदिकानामुपदेशो भवति अथवा उद्देशः ?

(छ) वृद्धिरादैच् इति सूत्रस्य वाक्यार्थः कः ?

(ज) हलोऽनन्तराः संयोगः इति सूत्रे आनन्तर्य किं रूपम् ?

(झ) अनेकालशित सर्वस्य इत्यत्र शित उदाहरणं किम् ?

(ञ) अनचि चेति सूत्र चः किमर्थकः ?